

Harjoittelukoulujen tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoiminnan uutiskirje 1/2013

Suomalaisen koulutuksen menestyksen yhtenä syynä on pidetty tutkimusperusteista, akateemista opettajankoulutusta. Harjoittelukouluilla on tässä merkittävä rooli, sillä ne tarjoavat opettajille, opiskelijoille ja tutkijoille luontevan ympäristön monenlaiseseen tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoimintaan. Tämän uutiskirjeen tarkoituksena on jakaa tietoa tästä toiminnasta harjoittelukoulujen opettajille ja yhteistyökumppaneille. Jokaisessa uutiskirjeessä esitellään muutaman harjoittelukoulun toimintaa laajemmin, minkä lisäksi harjoittelukoulujen opettajilla on mahdollisuus esitellä omia tutkimuksiaan ja hankkeitaan.

Tutkoke-uutiset ilmestyy neljä kertaa vuodessa (kahdesti syksyllä ja kahdesti keväällä). Voit tarjota aineistoa seuraavaan uutiskirjeeseen viimeistään **pe 22.11.2013** osoitteeseen **olli-pekka.salo(at)norssi.jyu.fi**

Harjoittelukoulujen tutkoke-toiminta esittäytyy

RAUMAN NORMAALIKOULU

Rauman normaalikoulussa on syksy alkanut vauhdikkaasti ja suurella innolla olemme aloittaneet yhtenäisen perusopetuksen. Koulussamme toimivat nyt kaupungin esiopetusryhmän lisäksi luokat 1.–9. Mahdumme työskentelemään hienosti ja vielä paremmin sitten, kun kaikki saneeratut tilat ovat käytössämme.

Kokeiluja ja kehittelyjä

- Koulussamme on muutamissa luokissa alkamassa professori Jukka Husun johtama kansainvälinen tutkimusprojekti, joka pyrkii kehittämään opettajiksi opiskelevien taitoja analysoida opetustilanteita oppilaiden oppimisen ja opettajien oman ammatillisen kehittymisen kannalta.
- 1b-luokalla on otettu käyttöön iPadit oppimisen välineiksi.
- 2b-luokassa on aloitettu itsetunto-tunnit. Oppilaat tekevät amerikkalaisen professori Michele Borban kehittämiä harjoitteita.
- Viidensien luokkien lehtorit kokeilevat yhteisohjausta opetusharjoittelussa. Luokilla pyritään pitämään ryhmänohjaukset yhteisesti ja näissä käsitellään yhteisiä harjoittelun teemoja sekä tavoitteita.
- Luokilla on harjoittelussa samat teemat, jolloin harjoittelijat pääsevät seuraamaan saman teeman toteuttamista eri opetusryhmissä eri harjoittelijoiden toimesta. Luokanlehtorit haluavat itsekin oppia uusia asioita ohjaamisesta ja näin hyödyntämällä toistensa vahvuuksia ja osaamista saavat erilaisen näkökulman ohjaamiseen.
- 6b-luokassa opetus painottuu ajattelutaitojen opettamiseen. Opetusharjoittelijat suunnittelevat erityisesti luovuuteen ja ongelmanratkaisuun perustuvia tehtäviä. Toiminnan pohjana käytetään *Thinking Task Framework* -mallia, joka perustuu TRITZ-OTSM –teoriaan.
- Kolmannen luokan oppilaat jatkavat viime vuonna aloitettua Oulun yliopiston koordinoimaa *Lukuinto*-projektin kehittelyä. Äidinkielen ja kirjallisuuden alueen sisällöt painottuvat tänä

vuonna suomalaiseseen kirjallisuuteen. Viime vuonna käytössä oli valtavat pahvilaatikot lukuma-joina, ne saivat suuren suosion. Tänä vuonna jatkamme lukemisen ja saatu-jen teatterikokemusten soveltamista lukuteatterin avulla.

LAPIN YLIOPISTON HARJOITTELUKOULU

Lisätietoa: <http://www.ulapland.fi/Suomeksi/Yksikot/Harjoittelukoulu/Tutkimus-ja-hanketoiminta>

Yhteystiedot: etunimi.sukunimi.at.ulapland.fi

Tiimiopettajuus ja samanaikaisopetus

Koulumme lehtorit ovat kehittäneet tiimiopettajuutta ja sa-manaikaisopettajuuden eri muotoja. Tiimiopettajuuden ta-voitteena on luoda yhteisöllistä työkuultuuria sekä edistää huoltajien ja oppilaiden osallisuutta. Tiimiopettajuudella vas-tataan monenlaisten oppijoiden tarpeisiin. Opetusharjoittelu-jen ohjausryhmässä on kehitetty samanaikaisopetuksesta luokanopettajakoulutuksen tavoitteet ja sisällöt opetushar-joitteluihin yhteistyössä tiedekunnan ko. lehtoreiden kanssa. Aiheesta voi lukea lisää koulumme opettajien kirjoittamana *Kielikukko*-lehdessä (3/2012).

weRead –hanke

weRead -hankkeessa pyritään kokeilua ja toimintatutkimuksellista otetta hyödyntäen kehittämään pedagogisia malleja ensimmäisen luokan oppilaiden lukemaan ja kirjoittamaan oppimisen yksilölli-seen tukemiseen LPP:n ja tablettitietokoneiden avulla. Hanke toteutetaan Lapin yliopiston harjoitte-lukoulussa luokanlehtori Hanna-Maija Määtän luokassa yhteistyössä kasvatustieteiden tiedekun-nan opettajankoulutuksen yliopistonlehtorin KT Tuija Turusen kanssa. Kohderyhmän muodostavat koulunsa aloittavat lapset, heidän vanhempansa/huoltajansa ja luokanopettajaopiskelijat.

Yrittäjyyskasvatus

Lehtori Anita Haataja kehittää yrittäjyyskasvatusta alkuopetuksen näkökulmasta toimimalla eNors-sin yrittäjyyskasvatuksen työryhmässä sekä valmistelemalla väitöskirjaa aiheesta Vastuun kautta yrittäjyyteen – päätöksenteon opettelua vuorovaikutteisessa oppimisympäristössä.

School for all –ESR-hanke

Hankkeen tarkoituksena on kehittää inklusiota kouluissa ja opettajankoulutuksessa koulujen oman kehittämistyön ja tutkimuksen kautta. Tavoitteena on oppilaiden henkilökohtaisella tasolla tukea oppilaiden vahvuuksia (positiivisen psykologian näkökulma) sekä yhteisöllisellä tasolla kehit-tää uusia toimintatapoja sujuvaan yläkouluun siirtymiseen. Hanketoimijat koulussamme ovat Sinik-ka Sivula-Chavez ja Maarit Ala. Lehtorit tekevät yhteistyötä Monitoimijuus koulussa -hankkeen kanssa sekä toimivat rovaniemeläisten koulujen yhteisverkostossa. Muina hankepartnereina ovat Suomesta Lapin yliopisto ja Luoteis-Venäjältä useita korkeakouluja. Koko hankkeen tutkimusjohta-jana toimii Sai Väyrynen ja projektipäällikkönä Katja Norvapalo.

Monitoimisuus koulussa -ESR-hanke

Hankkeessa kehitetään kouluhyvinvointia ja koulun eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Keskeisessä osassa on lasten ja huoltajien osallisuuden vahvistaminen koulun toiminnassa. Hankkeessa kehitetään myös uudenlaisia yhdessä tekemisen tapoja opettajan ja koulun sosiaalityöntekijän välille sekä mallinnetaan monitoimijaisen yhteistyön käytänteitä. Hankkeen toimintaa toteutetaan kolmessa tasossa: lapsi- ja perhe, koulu yhteisö ja sosiaalityön ja luokanopettajakoulutuksen yhteistyö.

Lisätietoja hankkeesta: www.ulapland.fi/monitoimisuus.

HELSINGIN NORMAALILYSEO

Helsingin normaalilyseon historian ja yhteiskuntaopin opettajan Najat Ouakrim-Soivion väitöskirjatutkimuksessa tarkastellaan opettajien antamien päättöarvosanojen luotettavuutta mitata perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyä osaamista. Ouakrim-Soivion väitöstilaisuus on marraskuussa 2013. Lisätietoja: najat.ouakrim-soivio@helsinki.fi

OKL:n Professori Jukka Rantala ja Normaalilyseon historian ja yhteiskuntaopin lehtori Marko vanden Berg ovat viimeistelemässä tutkimusta, jossa tarkastellaan lukiolaisten ja korkeakouluopiskelijoiden historian tekstitaitoja. Lisätietoja: marko.vandenberg@helsinki

Normaalilyseossa on käynnistymässä laaja hanke, jossa kartoitetaan oppilaiden ja opettajien kokemuksia uuden tieto- ja viestintätekniikan käytöstä opiskelussa. Tarkempia tietoja hankkeen osallistujista ja käytännön toteutuksesta myöhemmin syksyllä.

Lisätietoja: marko.vandenberg@helsinki.fi

Kansainvälinen EAGER-hanke jatkuu Normaalilyseolla: Hankkeen tavoitteena on opettajankoulutuksen kehittäminen tutkimalla oppilaiden kiinnostuksen syntymistä matematiikan, luonnontieteiden ja insinööritieteiden opiskelua kohtaan. Lisätietoja: hilkka.koljonen-toppila@helsinki.fi

TURUN NORMAALIKOULU

Turun normaalikoulun hankemaailma on runsas ja nopealiikkeinen. Syksyn työn tohinassa koordinaattorin haaviin tarttui vain siivu monipuolisesta toiminnasta. TVT-hankkeitemme tutkimus on käynnistymässä, kehittämistyö koulussa on monipuolista.

TVT-pedagogiikka kehittyä kokeillen ja uutta luoden

Turun normaalikoulun tvt-aktiivit - opettajat ja oppilaat ahertavat arkeaan innovoiden ja kokeillen. Oppitunnit suunnitellaan uusien välinein ja uudella pedagogisella otteella. Ajasta ja paikasta riippumaton opiskelu tulee mahdolliseksi niin yksin kuin ryhmässäkin opiskelevalle. Aineistoja voidaan jakaa ja oppilaat pääsevät käyttämään oikeaa tutkimusdataa sekä tietenkin seuraamaan laajan maailman tapahtumia ja uutisia reaaliaikaisesti.

Tutustu hankkeisiin:

LUGOMO – Lukio Goes Mobile <http://lugomo.wordpress.com/>

LUTO – Tulevaisuuden lukion avoin toimintakulttuuri

<http://luto.wikispaces.com/>

eKulkuri

Kansanvalistusseuran kanssa yhteistyössä toteutettavassa eKulkuri –hankkeessa on mukana erityisopettaja Pekka Lamberg oppilaineen. Hankkeen tavoitteena on ehkäistä tai katkaista yläkoulun oppilaiden syrjäytymiskierre ja taata päättötodistuksen saaminen niille oppilaille, jolle se on uhattuna esim. rästiin jääneiden kurssitodistusten takia tai siksi että oppilaat eivät tule kouluun. Hankkeessa kehitetään malli, jossa yläkoulun erityisopettaja, aineenopettajan ja kulkuri-

verkkokoulu yhdessä tukevat oppilaan opiskelua niin, että oppilas saa päättötodistuksen. Hanketta koordinoi Kansanvalistusseura.

Kalevala yhdistää

– suomalais-venäläinen yhteishanke 2012–2014

Kalevala yhdistää –hankkeeseen osallistuu kouluja Turusta ja muualta Suomesta sekä Pietarista. Oppilaat tutustuvat Kalevalaan ja tekevät kouluissaan Kalevalan tapahtumia ja henkilöitä esittäviä töitä kuvataiteen, musiikin ja draaman keinoin. Töitä esitellään erillisissä näyttelyissä sekä virtuaaligalleriassa. Opetushallitus tukee hanketta.

Hankkeen kotisivu

<http://info.edu.turku.fi/kalevala/>

MOOP – Monikulttuurisen perusopetuksen moniulotteinen oppimisympäristö.

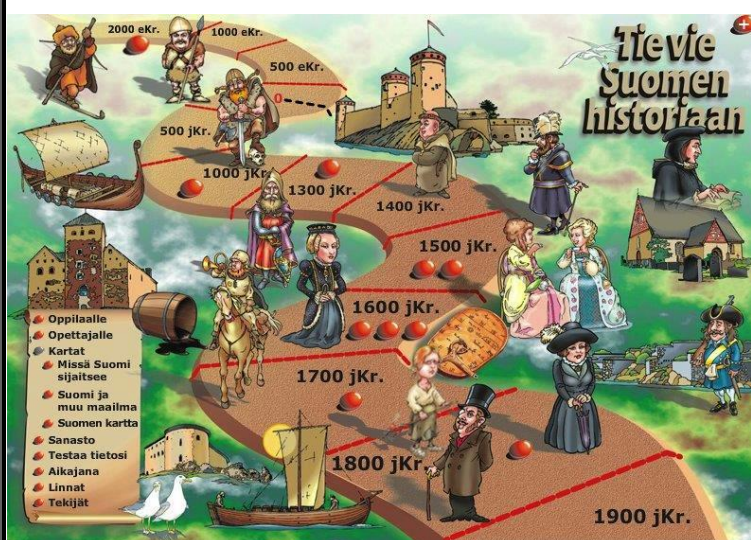
MOOP-hanke on käynnistymässä ja sen yhtenä tavoitteena on luoda kieli- ja oppiainerajat ylittäviä virtuaalisia tiloja, joissa niin opettajien kuin oppilaidenkin yhteistyö mahdollistuu. Oppilaiden monikielistä ja monikulttuurista oppimista voidaan tukea uusin tavoin.

Tie vie ja Oma City -kaupunkiseikkailu

Lehtori, opetusneuvos Ritva Aarras-Saari tuottaa opetusmateriaalia. Tie vie -hankkeessa on jo valmistunut digitaalinen oppimiskokonaisuus Suomen historiasta. Siihen voit tutustua tästä:

http://www.edu.fi/verkko_oppimateriaalit/tievie

Parhaillaan Ritva tekee uutta digitaalista oppimiskokonaisuutta "oma city - kaupunkiseikkailu" 2016 opetussuunnitelmaa ajatellen. Kokonaisuus valmistunee huhti-kesäkuussa. Hankkeita rahoittaa Opetushallitus.

Tutkoke-uutiset

Harjoittelukouluissa tutkitaan

Matti Hasari, Oulun normaalikoulu

Opettajuuden sisäistyminen matemaattisten aineiden opetusharjoittelussa

Tutkimukseni käsittelee opettajuuden sisäistymistä matemaattisten aineiden opetusharjoittelussa. Aineistona ovat opetusharjoittelijoiden pitämät oppimispäiväkirjat vuoden 2005 – 2006 oppituntiharjoittelun ajalta. Olen tällä luokitellut aineistoa teoriasta ja aineistosta esiin tulleisiin luokkiin. Opettajuuden luokiksi olen löytänyt edellä mainitulla menetelmällä reflek-

toinnin, kutsumuksen ja sitoutumisen, tunneälyn, moraalin ja etiikan, ihmis- ja oppimiskäsityksen, viestinnän, pedagogisen rakkauden, luovuuden sekä pedagogisen tahdikkuuden. Nämä luokat menevät huomioni mukaan osin päällekkäin, mutta niiden avulla voin kuvata opettajuuteen liittyviä piirteitä. Havaintojeni mukaan aineistosta nousee erilaisia opettajuuksia, joille edellä mainitut luokat painottuvat eri tavoin. Tällä hetkellä olen rakentamassa opettajuuden mallia, jossa tulevat esiin harjoittelun aikaiset yritykset vaikuttaa opettajuuden kehittymiseen.

Tulevia tapahtumia

6.–7.11.2013	Oulu	OPETTAJANKOULUTUKSEN 60-VUOTISJUHLASEMINAARI JA PEDAPÄIVÄ Kutsumme Suomen harjoittelukoulujen henkilökuntaa osallistumaan Oulussa 6.11.2013 järjestettävään opettajankoulutuksen 60-vuotisjuhlaseminaariin "Tutkimusperustainen opettajankoulutus ja opettajuus" sekä 7.11.2013 järjestettävään pedapäivään. Seminaarissa julkaistaan mm. Suomen harjoittelukoulujen vuosikirja 2013. Tarkemmat tiedot: http://mustikka.oulu.fi/info/semikutsu.pdf
21.–22.11.2013	Jyväskylä	KASVATUSTIETEEN PÄIVÄT Päivien teemana <i>Kasvatus, hyvinvointi ja tulevaisuuden opetustyö</i> . Lisätietoja: https://www.jyu.fi/edu/kasvatustieteen-paivat-2013